

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr.665/6 Prot.

Tiranë, më 05.08.2025

V E N D I M

Nr. 173, Datë 05 . 08. 2025

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi¹, bazuar në ligjin nr. 10 221, datë 04.02.2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar,² mori në shqyrtim ankesën Nr. 99 regj, datë 23.04.2025, të paraqitur nga Shoqata Shpresë për të verbërit, përfaqësuar nga Presidenti i Shoqatës z. S.F, kundër Bashkisë Durrës, me pretendim për diskriminim të personave me aftësi të kufizuara që marrin shërbime shëndetësore në Poliklinikën Qendrore, në Bashkinë Durrës.

Në përfundim të shqyrtimit të ankesës, Komisioneri,

K O N S T A T O I:

I. Parashtrimi i fakteve sipas subjektit ankues.

Në ankesën e paraqitur pranë Komisionerit, pala ankuese parashtron se, më datë 14.02.2025, si shoqatë i janë drejtuar Kryetares së Bashkisë Durrës, znj. E.S, në lidhje me rikonstruksionin e godinës së Poliklinikës Qendrore, ku, ndër të tjera, kanë kërkuar shpjegime se pse në këtë godinë nuk është zbatuar ligji për infrastrukturën për personat me aftësi të kufizuara, e në veçanti ligji nr.8098, neni 7, për të verbërit.

Në inspektimin që pala ankuese ka bërë, ka konstatuar se pas rikonstruksionit që i është bërë godinës mungojnë përshtatshmëritë për personat e verbër, si shiritat udhëzues, tabelat orientuese me shkrim *Brail*, si dhe ashensori akustik. Në këto kushte, pala ankuese pretendon se, bashkia ka shkelur ligjin për infrastrukturën, duke marrë në dorëzim këtë objekt të papërshtatshëm për personat e verbër. Personat e verbër e kanë të pamundur të aksesojnë këtë institucion në mënyrë të pavarur, pa ndihmës personal.

Pala ankuese pretendoi gjithashtu se, Këshillat e Rregullimit të Territorit dhe organet e urbanistikës, nuk miratojnë asnjë projekt për rrugët dhe mjediset publike, nëse nuk janë mbajtur

¹ Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën Komisioneri.

² Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën LMD.

parasysh përshtatjet e nevojshme për personat e verbër. Në këto kushte organi që ka kryer diskriminimin është Këshilli i Rregullimit të Territorit dhe Urbanistika e Bashkisë Durrës, e cila ka miratuar lejen e rikonstruksionit të godinës së Poliklinikës Durrës, pa verifikuar nëse janë parashikuar nga projektuesit përshtatjet për të verbrit në këtë projekt, duke shkelur ligjin për infrastrukturën publike, ligjin 8098, nenin 7, pika a, duke lejuar zhvillimin e punimeve në këtë godinë në kundërshtim me ligjin.

Pala ankuese parashtroi se, edhe pse i janë drejtuar disa herë Bashkisë Durrës për zbatimin e ligjit për infrastrukturën, ajo vazhdon të mos e zbatojë ligjin. Provë për këtë është shkresa me nr.3792/1 prot, datë 11.04.2020 dhe nr.3913/1 prot, datë 01.04.2025, ku bashkia pranon se nuk ka përshtatje për personat e verbër.

Përfundimisht, pala ankuese kërkon nga Komisioneri konstatimin e diskriminimit dhe eliminimin e pasojave që vijnë prej tij.

II. Ndjekja e procedurës për shqyrtimin e ankesës nga Komisioneri

Komisioneri mori në shqyrtim ankesën bazuar në kompetencën e parashikuar nga neni 32, pika 1, gërma “b”, të LMD, që i jep të drejtën për të shqyrtuar ankesat e paraqitura nga organizatat që kanë një interes të ligjshëm, për çështje që lidhen me interesa kolektive.

Bazuar në dispozitën e mësipërme ligjore rezulton se, kërkesën për të filluar një procedurë administrative pranë Komisionerit mund t’a bëjë edhe një palë e cila nuk pretendon diskriminim në emrin e vet, pra që nuk ka një interes legjitim të drejtpërdrejtë të vetin. Në këtë rast që kjo palë të legjitimohet për të bërë ankesë dhe për të filluar një procedurë administrative pranë Komisionerit, duhet të provojë se është mbajtëse e interesave kolektive, të cilat mund të cenohen nga procedura konkrete administrative. Një palë e tillë duhet të provojë lidhjen e detyrueshme, të drejtpërdrejtë që duhet të ekzistojë ndërmjet veprimtarisë që ajo kryen dhe çështjes së paraqitur pranë Komisionerit.

Bazuar në nenin 3, pika 11, të LMD, përcaktohet se : *“Organizatat me interesa legjitime” janë ato organizata, të cilat janë të regjistruara në Republikën e Shqipërisë dhe kanë si objekt të deklaruar të veprimtarisë së tyre mbrojtjen e të drejtave të njeriut, ose u ofrojnë ndihmë viktimave të diskriminimit.”*

Nga aktet e administruara rezulton se, Shoqata “Shpresë për të verbërit” është një organizatë jofitimprurëse, regjistruar si person juridik, me vendimi nr. 6179, datë 07.03.2019, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë. Bazuar në ankesën e paraqitur, Shoqata “Shpresë për të verbërit” nuk pretendon se është cënuar në interesin e saj të ligjshëm dhe të drejtpërdrejtë, por pretendon

diskriminimin e personave me aftësi të kufizuara në shikim, për shkak të mungesës së aksesueshmërisë në Poliklinikën Qëndrore, në Bashkinë Durrës.

Bazuar në statutin dhe aktin e themelimit, Shoqata “Shpresë për të verbërit”, është një organizatë jofitimprurëse e krijuar, si një bashkim vullnetar i individëve që kanë fituar statusin e të verbërit. Shoqata ka si qëllim mbrojtjen e interesave të anëtarëve të saj të verbër.

Sa më sipër, Komisioneri vlerëson se provohet lidhja e detyrueshme, e drejtpërdrejtë që duhet të ekzistojë ndërmjet veprimtarisë së ankuesit dhe çështjes që kjo organizatë ka paraqitur, duke vlerësuar përfundimisht se ankuesi legjitimohet para Komisionerit për të paraqitur ankesën objekt shqyrtimi.

Shkaku i diskriminimit i pretenduar nga pala ankuese, *aftësia e kufizuar*, është shkak i mbrojtur nga neni 1, i ligjit 10 221/2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, të ndryshuar (LMD) i cili parashikon se: “Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër.”

Bazuar në nenin 7 të LMD, mbrojtja nga diskriminimi, garantohet ndaj çdo veprimi apo mosveprimi të autoriteteve publike ose personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë apo privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi apo grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta apo të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë apo grupe personash.

Ankesa e paraqitur është në përputhje me kërkesat e nenit 33, pika 3, të LMD-së dhe u pranua për shqyrtim, pasi nuk ekziston asnjë nga shkaqet për mospranim të përcaktuara nga neni 33, pika 4, të LMD. Në zbatim të parashikimeve ligjore, të neneve 32 dhe 33, të LMD, Komisioneri shqyrtoi çështjen duke ndërmarrë hapat si më poshtë:

1. Me shkresën nr. 665/2 prot., datë 14.05.2025, Komisioneri ka njoftuar dhe kërkuar informacion nga Bashkia Durrës, në cilësinë e subjektit kundër të cilit pala ankuese ka paraqitur ankesën.

Me shkresën nr. 5923/1 prot., datë 28.05.2025, Bashkia Durrës ka kthyer përgjigje duke parashtruar se, rikonstruksioni i kësaj godine nuk është realizuar nga Bashkia Durrës.

2. Me shkresën nr.665/4 prot., datë 03.06.2025, Komisioneri i komunikoi palës ankuese qëndrimin e mbajtur nga Bashkia Durrës në lidhje me ankesën. Pala ankuese depozitoi propësimet e saj me shkrim, të cilat u administruan pranë Komisionerit me nr.665/5 prot., datë

09.06.2025. Prapësimet konsistojnë në disa pyetjeve, të cilat pala ankuese ia drejton Komisionerit dhe Bashkisë Durrës:

- A e ka lexuar Komisioneri ligjin nr.8098, nenin 7, të tij?
- A i ka kërkuar bashkisë informacion në lidhje me zbatimin e këtij ligji?
- A është pyetur bashkia kush i miraton projektet për rrugët, mjediset publike dhe godinat private dhe publike?
- Ne si shoqatë pyesim Zv.Kryetarin e Bashkisë Durrës, z.Gentjan Kallmi, a e ka lexuar nenin 7, të ligjit 8098?
- Çfarë thotë ligji për rregullimin e territorit, kush është autoriteti ligjor për lëshimin e lejeve për zhvillimin e territorit?
- Godina e Poliklinikës, a është një objekt në territorin e Bashkisë Durrës?
- Kush është autoriteti për miratimin e lejeve të zhvillimit urban në Bashkinë Durrës?
- A e ka shqyrtuar me kujdes projektin e Poliklinës Këshilli i Rregullimit të Territorit dhe organet e urbanistikës Durrës? A ishte e planifikuar në projekt vendosja e përshtatshmërisë për aksesueshmërinë për personat e verbër? Nëse nuk ishte e parashikuar pse bashkia e miratoi?
- Përse Zv.Kryetari nuk punon për zgjidhjen e problemit por përpiqet t'i shmanget përgjegjësi ligjore duke dhënë një informacion jo ligjor për këtë çështje?

III. Vlerësimi i fakteve nga Komisioneri gjatë procesit të shqyrtimit të çështjes.

A. Lidhur me trajtimin e padrejtë, disfavorizues dhe të pabarabartë.

Faktet dhe rrethanat.

Pala ankuese në çështjen në objekt shqyrtimi është një organizatë jofitimprurëse, e cila ushtron veprimtarinë e saj ndër të tjera në promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të personave me aftësi të kufizuara në shikim. Në ankesën e paraqitur pranë Komisionerit, pala ankuese pretendon se Poliklinika Qendrore, e cila ndodhet në Bashkinë Durrës, pavarësisht se është rikonstruktuar në vitin 2024, nuk mundëson akses në baza të barabarta për personat e verbër, të cilët nuk mund të marrin shërbim shëndetësor në mënyrë të pavarur, pasi mungojnë elementët e aksesueshmërisë për personat e verbër, si shiritat udhëzues, tabelat orientuese me shkrim *Brail*, si dhe ashensori akustik.

Në këto kushte, pala ankuese i është drejtuar Komisionerit me ankesën objekt shqyrtimi nr. 99 datë 23.04.2025, me pretendim për diskriminim të personave me aftësi të kufizuara në shikim që marrin shërbime shëndetësore në Poliklinikën Qendrore, në Bashkinë Durrës. Pala ankuese pretendon se, subjekti që ka kryer sjelljen diskriminuese është Bashkia Durrës, sepse ajo ka shkelur ligjin për infrastrukturën, duke miratuar lejen e rikonstruksionit të godinës së Poliklinikës, pa verifikuar nëse janë parashikuar elementët e aksesueshmërisë për personat e verbër në projekt, duke shkelur ligjin për infrastrukturën, ligjin 8098, nenin 7, duke lejuar zhvillimin e punimeve në këtë godinë në

kundërshtim me ligjin, dhe duke marrë në dorëzim këtë objekt që nuk ka aksesueshmëri për personat e verbër.

Vlerësimi i Komisionerit.

E drejta për kujdes shëndetësor është një e drejtë kushtetuese e cila garantohet nga neni 55, i Kushtetutës, i cili sanksionon: “1. Shtetasit gëzojnë në mënyrë të barabartë të drejtën për kujdes shëndetësor nga shteti.”

Sipas përcaktimit në Kushtetutën e Organizatës Botërore të Shëndetësisë, *shëndeti*, është një gjendje e mirëqenies së plotë fizike, mendore dhe shoqërore dhe jo thjesht mungesa e sëmundjes.³ E drejta për shëndet, nuk është një e drejtë absolute për të patur një shëndet të mirë, por e drejta për të pasur një gjendje sa më të mirë shëndetësore, fizike e mendore⁴. Rrjedhimisht e drejta për shëndet, duhet të kuptohet si e drejta për të gëzuar një sërë lehtësish, të mira dhe shërbime, të cilat janë të nevojshme për të patur standartin më të lartë të arritshëm të shëndetit.⁵ Prandaj e drejta për shëndet njihet si e drejta për të patur standartin më të lartë të arritshëm të shëndetit. Ndër të tjera, e drejta për të patur standartin më të lartë të arritshëm të shëndetit, përfshin, të drejtën për një sistem të kujdesit shëndetësor, që siguron barazi e mundësi, që secili të gëzojë nivelin më të lartë të arritshëm të shëndetit dhe të drejtën për akses të barabartë dhe në kohë në shërbimet bazë shëndetësore.⁶

Komiteti për të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore, në Komentin Nr. 14/2000 “*E drejta për standardin më të lartë të arritshëm të shëndetit*”, ka sqaruar se, e drejta për shëndet, në të gjitha format dhe nivelet e saj, ka disa “*element të ndërlidhur*” thelbësorë, të cilat janë, *disponueshmëria, aksesueshmëria, pranueshmëria dhe cilësia*. Të gjitha të mirat dhe shërbimet shëndetësore duhet të jenë të aksesueshme nga të gjithë pa diskriminim. *Aksesueshmëria* ka katër dimensionë që mbivendosen: *mosdiskriminimi*, sipas të cilit, të mirat dhe shërbimet e kujdesit shëndetësor, duhet të jenë të aksesueshme për të gjithë, *de jure* dhe *de facto*, pa diskriminim për cilindo shkak të mbrojtur/ndaluar; *aksesueshmëria fizike*, e cila ndër të tjera kërkon që të mirat dhe shërbimet shëndetësore, të jenë në distanca të arritshme, të sigurt dhe të marrin në konsideratë nevojat e veçanta të grupeve të marginalizuara dhe vulnerabël të shoqërisë, përfshi këtu personat me aftësi të kufizuara dhe përfshin detyrimin për akses të përshtatshëm në ndërtesa për personat me aftësi të kufizuara; *aksesueshmëria ekonomike*, e cila ndër të tjera, kërkon që, të mirat dhe shërbimet e kujdesit shëndetësor të jenë me kosto të përbalueshme, duke përfshirë grupet shoqërore të

³ Fact Sheet 31 “*E Drejta për Shëndet*”, publikuar nga Komisioneri i Lartë për të Drejtat e Njeriut, të Kombeve të Bashkuara dhe Organizata Botërore e Shëndetësisë.

⁴ Referenca si më sipër.

⁵ Komenti i Përgjithshëm nr.14/2000 “*E drejta për standardin më të lartë të arritshëm të shëndetit*”, miratuar nga Komiteti për të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore”.

⁶ Fact Sheet 31 “*E Drejta për Shëndet*”, publikuar nga Komisioneri i Lartë për të Drejtat e Njeriut, të Kombeve të Bashkuara dhe Organizata Botërore e Shëndetësisë.

disavantazhuara, si dhe aksesueshmëria në informacion, e cila përfshin të drejtën për të kërkuar, marrë dhe për të ndarë informacione dhe ide mbi çështje që kanë lidhje me shëndetin.

Në Komentin Nr.14/2000 “*E drejta për standartin më të lartë të arritshëm të shëndetit*”, Komiteti për të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore, ka nënvizuar se, një ndër detyrimet bazë, minimale, që shteti duhet të përmbushë në lidhje me të drejtën për shëndet, është të garantojë të drejtën për akses në lehtësitë, të mira dhe shërbimet e kujdesit shëndetësor, në baza jo diskriminuese, veçanërisht për grupet vulnerabël ose të marginalizuar.

Me ligjin nr. Nr. 108/2012 “*Për Ratifikimin e Konventës së OKB-së “Për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara”*”, Shqipëria ka ratifikuar Konventën e OKB-së “*Për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara*”⁷.

Me qëllim që të bëhet e mundur që të gjithë personat me aftësi të kufizuar të mund jetojnë në mënyrë të pavarur dhe të marrin pjesë plotësisht në të gjitha aspektet e jetës, KDPAK vendos mbi shtetet detyrimin për të marrë masat e duhura për të siguruar akses për personat me aftësi të kufizuar, në baza të barabarta me të tjerët, në ambientet fizike, transport, informacion dhe komunikim, përfshirë dhe teknologjitë dhe sistemet e informacionit dhe komunikimit, si dhe në mjete apo shërbime të tjera të hapura apo të siguruar për publikun, si në zonat urbane dhe ato rurale. Këto masa, të cilat duhet të përfshijnë identifikimin dhe eliminimin e pengesave dhe barrierave, zbatohen ndër të tjera për, ndërtesa, rrugë, transport dhe mjete të tjera në ambiente të brendshme apo të jashtme, përfshirë shkollat, strehimin, shërbime mjekësore apo vendet e punës; (neni 9/1 KDPAK).

Në lidhje me të drejtën për shëndet të personave me aftësi të kufizuar, në nenin 25, të KDPAK, parashikohet: “*Shtetet palë pranojnë se personat me aftësi të kufizuara kanë të drejtën të gëzojnë standardin më të lartë të arritshëm të shëndetit pa diskriminim mbi bazë aftësinë e kufizuar.....*”. Neni 25, i KDPAK nuk e adreson në mënyrë të drejtpërdrejtë aksesueshmërinë e shërbimeve të kujdesit shëndetësor, sepse detyrimi për të garantuar që të gjitha aspektet e shërbimeve të kujdesit shëndetësor janë të aksesueshme, mbulohet nga neni 3, i KDPAK i cili e parashikon aksesueshmërinë si një nga parimet që duhet të gjejë zbatim në të gjitha nenet e saj, si dhe nga neni 9 i KDPAK, i cili parashikon aksesueshmërinë si një të drejtë më vete. Në mënyrë të shprehur në nenin 9, të KDPAK, parashikohet detyrimi për të garantuar aksesueshmërinë e shërbimeve mjekësore, në të gjitha dimensionet e saj.

Aksesueshmëria ose e thënë ndryshe heqja e pengesave/barrierave, është një parakusht që personat me aftësi të kufizuara të marrin pjesë në baza të barabarta me të tjerët në shoqëri, për të jetuar në mënyrë të pavarur, për të gëzuar gjithë të drejtat dhe liritë e parashikuara. Për rrjedhojë,

⁷ Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën KDPAK.

⁸Ratifikuar me ligjin Nr. 108/2012 “*Për Ratifikimin e Konventës së OKB-së “Për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara”*”.

aksesueshmëria është ngushtësisht e lidhur me barazinë dhe mosdiskriminimin e personave me aftësi të kufizuara. Aksesueshmëria duhet të sigurohet për të gjithë personat me aftësi të kufizuara, pavarësisht nga lloji i aftësisë së kufizuar. Për rëndësinë që aksesueshmëria paraqet, parashikohet nga KDPAK si një e drejtë më vete në nenin 9, por edhe si një nga parimet themelore që përshkon të gjithë Konventën, sipas nenit 3.

Në frymën e Konventës, është miratuar, ligji nr. 93/2014 *“Për përfshirjen dhe aksesueshmërinë e personave me aftësi të kufizuara”* (në vijim ligji nr. 93/2014) Në nenin 3, pika 9, të ligjit të sipërcituar, përcaktohet se: *“9. “Persona me aftësi të kufizuara” janë individët që kanë dëmtime afatgjata fizike, mendore, intelektuale ose ndijore, dëmtime të cilat, në bashkëveprim me pengesat e ndryshme, përfshirë ato mjedisore dhe të qëndrimit, mund të pengojnë pjesëmarrjen e plotë dhe efikase të këtyre personave në shoqëri, në kushte të barabarta me të tjerët.”*

Në nenin 3, pika 1, të ligjit nr. 93/2014, përcaktohet: *“Aksesueshmëri” është mënjanimi i pengesave të të gjitha llojeve*”. Më tej në pikën 3, të këtij neni parashikohet se: *“ 3. “Pengesat” nënkupton: a) pengesat sociale, veçanërisht qëndrimet, stereotipet e sjelljen tutelore; b) pengesat mjedisore, përfshirë vështirësitë në komunikim që kanë personat me dëmtime ndijore, veçanërisht ata me dëmtime në shikim dhe dëgjim, ata për të cilët komunikimi verbal është i kufizuar ose i pamundur e personat që kërkojnë formate të thjeshta për t’u lexuar dhe për t’u kuptuar; c) pengesat infrastrukturore, përfshirë ato në banesa, hapësira dhe shërbime publike; ç) pengesat institucionale, përfshirë ato në legjislacion dhe politika.”*

Në përputhje me qasjen e KDPAK edhe ky ligj sanksionon se garantimi i aksesueshmërisë nëpërmjet mënjanimit të pengesave të të gjitha llojeve është një nga parimet e këtij ligji (neni 3/ç) dhe se jetesa e pavarur e personave me aftësi të kufizuar mund të sigurohet nëpërmjet garantimit të aksesueshmërisë, përfshirë aksesin në shëndetësi. (neni 5/1). Sipas germës “e”, të pikës 2, të nenit 5, të ligjit nr.93/2014, parashikohet : *“ 2. Politikat shtetërore mbështetin personat me aftësi të kufizuara që të kenë akses në të gjitha sferat e jetës e, ndër të tjera, të kenë akses përkatësisht:e) në shërbime shëndetësore përmes infrastrukturës së përshtatshme;...”*

Për mënjanimin e pengesave mjedisore dhe infrastrukturore, Këshilli i Ministrave, ka miratuar vendimin nr. 1074, datë 23.12.2015 *“Për përcaktimin e masave për mënjanimin e pengesave në komunikim dhe infrastrukturë në ofrimin e shërbimeve publike për personat me aftësi të kufizuara”*. (në vijim VKM nr. 1074/2015) Ky vendim përcakton masat për zbatimin dhe unifikimin e rregullave, në bazë të të cilave mënjanohen pengesat mjedisore dhe infrastrukturore për të bërë të mundur aksesin në strehim, transport, shëndetësi, kujdes social, arsimim, punësim dhe shërbime për personat me aftësi të kufizuara. Sipas këtij vendimi, janë pengesa infrastrukturore: *a) pengesat fizike si burim vështirësish për lëvizjen e kujtudo dhe në mënyrë të veçantë të atyre që, për çfarëdolloj arsyeje, kanë një aftësi lëvizëse të kufizuar, të përhershme ose të përkohshme; b) pengesat që kufizojnë ose pengojnë këdo në përdorimin komod dhe të sigurt të hapësirave, pajisjeve e të pjesëve përbërëse; c) mungesa e mjeteve dhe e sinjalizimeve që lejojnë*

orientimin dhe njohjen e vendeve e të burimeve të rrezikut për këdo dhe, në veçanti, për personat me shikim apo dëgjim të kufizuar (Kreu I, pika 3). Ky vendim është i detyrueshëm si ndaj sektorit publik ashtu edhe atij privat, përfshin si ndërtesat e reja ashtu edhe ato ekzistuese, e në mënyrë të veçantë ato mjedise ku ofrohen shërbime publike. (Kreu I, pika 4).

Sipas pikës 2, të Kreut 2, të VKM Nr.1074/2015, çdo kërkesë teknike për përshtatshmërinë e objekteve të reja dhe atyre ekzistuese, parqeve, shesheve dhe rrugëve zbatohet sipas dispozitave të parashikuara në Vendimin nr. 1503, datë 19.11.2008, të Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e rregullores “Për shfrytëzimin e hapësirave nga ana e personave me aftësi të kufizuara” (në vijim VKM nr. 1503/2008). Ndër të tjera, në këtë rregullore parashikohet sa më poshtë vijon:

“PJESA I

Zbatimi i rregullave për eliminimin e barrierave arkitektonike në banesat, hapësirat dhe shërbimet publike

Kreu I

Të përgjithshme

Neni 1

Objekti, qëllimi dhe fusha e aplikimit

1. Objekti i kësaj rregulloreje është përcaktimi i kërkesave teknike për eliminimin e pengesave që përcaktohen si “barriera arkitektonike”.

2. Kjo rregullore ka për qëllim zbatimin e rregullave për eliminimin e barrierave arkitektonike në banesat, hapësirat dhe shërbimet publike.

3. Fusha e aplikimit të saj shtrihet në:

- të gjitha objektet publike të reja të ndërtuara me fondet e buxhetit të shtetit apo private si dhe në objektet private, që ndërtohen në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë;

- godinat dhe hapësirat publike, ndërtimet e reja me karakter të përkohshëm, ose në ato ekzistuese nëse do t'i nënshtrohen rikonstruksionit;

- ndërtesat dhe hapësirat publike që i nënshtrohen çfarëdolloj ndërhyrjeje ndërtimi që ka të bëjë me heqjen e kufizimit të mundësisë së pamjes dhe fushëpamjes, që të paktën, qoftë edhe pjesërisht, është pjesë e ndërhyrjes;

- ndërtesat dhe hapësirat publike që janë, tërësisht ose pjesërisht, objekt i ndryshimit të destinacionit nëse do të jetë në përdorim publik, si edhe për shërbime të veçanta për përdorim publik.

Neni 2

Përshtatja e objekteve ekzistuese

1. Në ndërtesat dhe hapësirat publike ekzistuese, edhe pse nuk janë objekt ristrukturimi ose riorganizimi funksional, duhet të evidentohen dhe te llogariten të gjitha mundësitë për përshtatje, të cilat mund të përmirësojnë shfrytëzimin në bazë të kërkesave që janë në këtë rregullore.

.....

Referuar parashikimeve të VKM nr.1503/2008, ekzistojnë rregulla dhe standarde të mirëpërcaktuara dhe të detyrueshme për zbatim, të cilat duhet të përmbushin ndërtesat ku ofrohen shërbime të kujdesit shëndetësor.

Ligji Nr.8098, datë 28.3.1996 *“Për statusin e të verbërit”*, i ndryshuar në nenin 7, paragrafi i parë, parashikon: *“Këshillat e Rregullimit të Territorit dhe organet e urbanistikës nuk miratojnë asnjë projekt për rrugët e mjediset publike, në qoftë se në to nuk janë mbajtur parasysh përshtatjet e nevojshme dhe të mundshme të tyre për të verbërit.”*

Neni 45/1 *“Kushti për përshtatshmërinë e mjedisit”*, i ligjit nr. 107/2014 *“Për planifikimin dhe zhvillimin e territorit”*, i ndryshuar, përcakton:

- “1. Të gjitha ndërtimet për banesa, hapësira dhe shërbime për publikun, përfshirë parqet, sheshet dhe rrugët, brenda territorit të Republikës së Shqipërisë, duhet të plotësojnë kërkesat dhe standardet e përshtatshmërisë për personat me aftësi të kufizuara, sipas dispozitave të përcaktuara në rregulloren për shfrytëzimin e hapësirave nga ana e personave me aftësi të kufizuara.*
- 2. Përshtatshmëria e ndërtimeve të reja apo në proces rikonstruksioni, si më sipër, është kusht për marrjen e lejes së ndërtimit dhe certifikatës së përdorimit, sipas procedurave të përcaktuara në Rregulloren e Zhvillimit të Territorit.*
- 3. Autoritetet përgjegjëse të institucioneve që ofrojnë shërbime për publikun janë të detyruara të sigurojnë një nivel bazë të përshtatshmërisë ndërtimore në mjediset ekzistuese në administrim të tyre.”*

Qëllimi i ligjit nr.10221, datë 04.02.2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, i ndryshuar (LMD) është të sigurojë të drejtën e çdo personi për, barazi përpara ligjit dhe mbrojtje të barabartë nga ligji, barazi të shanseve dhe mundësive për të ushtruar të drejtat, për të gëzuar liritë dhe për të marrë pjesë në jetën publike, mbrojtje efektive nga diskriminimi dhe nga çdo formë sjelljeje që nxit diskriminimin.

Në nenin 3/1, të LMD, parashikohet se: *“Diskriminim” është çdo dallim, përjashtim, kufizim apo preferencë, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim apo pasoje pengesën apo bërjen të pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët, të të drejtave e lirive themelore të njohura me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, me aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe me ligjet në fuqi”.*

Sipas LMD, Komisioneri, është autoriteti i cili siguron mbrojtjen efektive nga diskriminimi dhe nga çdo formë sjelljeje që nxit diskriminimin, sipas kompetencave që ligji i ka dhënë, e në mënyrë të posaçme nëpërmjet kompetencës për të shqyrtuar ankesat nga personat ose grupet e personave që pretendojnë se janë diskriminuar, apo ankesat e paraqitura nga organizatat, për çështje që lidhen me interesa kolektive.

Në Kreun IV, të LMD, parashikohet një mbrojtje të posaçme nga diskriminimi në fushën e ofrimit të të mirave dhe shërbimeve. Konkretisht, në nenin 20, pika 1, dhe pika 2, germa “b”, të LMD parashikohet :

“1. Personi fizik ose juridik që ofron të mira apo shërbime për publikun, me pagesë ose jo, ndalohet të diskriminojë një person tjetër, i cili kërkon t’i arrijë ose t’i përdorë ato:

a) duke refuzuar t’i japë një personi apo grupi personash të mira apo shërbime për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji;

b) duke refuzuar t’i ofrojë një personi të mira apo shërbime në mënyrë të ngjashme, ose me cilësi të ngjashme, ose në kushte të ngjashme me ato në të cilat këto të mira apo shërbime i ofrohen publikut në përgjithësi.

2. Pika 1 e këtij neni zbatohet veçanërisht për:

b) mundësi për të marrë ose për të përfutur nga të mirat apo shërbimet që kanë të bëjnë me shëndetin; ”

Në praktikën e tij, në mënyrë të vazhdueshme Komisioneri ka interpretuar se⁹, garantimi i aksesueshmërisë për personat me aftësi të kufizuara, sikurse më sipër rezulton, kërkon aplikimin e një sërë standardesh dhe kriteresh teknike, të cilat janë miratuar me VKM nr. 1503/2008. Është respektimi në tërësinë e tyre, i këtyre standardeve dhe kriterëve teknike që mundëson heqjen e barrierave/pengesave për personat me aftësi të kufizuara dhe mundëson që personat me aftësi të kufizuara të kenë akses dhe të përfitojnë në baza të barabarta me të tjerët nga shërbimet e ofruara në objekte shëndetësore. Ekzistenca e pengesave/barrierave infrastrukturore në godinën ku ofrohen shërbimet shëndetësore, sjell si pasojë që personave me aftësi të kufizuara t’ju mohohet aksesimi për të marrë shërbimet e ofruara.

Meqënëse aksesueshmëria, është një parakusht që personat me aftësi të kufizuara të marrin pjesë në baza të barabarta me të tjerët në shoqëri, për të jetuar në mënyrë të pavarur, për të gëzuar gjithë të drejtat dhe liritë e parashikuara, Komisioneri vlerëson se dështimi për të përmbushur standardet teknike të miratuara me qëllim sigurimin e aksesueshmërisë, i vendos personat me aftësi të kufizuara përpara pengesave dhe barrierave dhe i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe më pak të favorshëm në raport me personat e tjerë që nuk janë me aftësi të kufizuara që marrin shërbimet e shëndetësore të ofruara pranë Poliklinikës Qendrore të Specialiteteve.

Në lidhje me objektin e ankesës në shqyrtim, pala ankuese pretendon se Bashkia Durrës është autoriteti përgjegjës për të siguruar që personat me aftësi të kufizuara në shikim të kenë akses dhe të marrin në baza të barabarta me të tjerët shërbimet shëndetësore në Poliklinikën Qendrore të Specialiteteve, nëpërmjet garantimit të standardeve të aksesueshmërisë në këtë godinë, për arsytet e mëposhtme:

⁹ Shiko vendimet e Komisionerit: Nr.189, datë 10.10.2022, Nr. 111, datë 10.06.2022, Nr. 182, datë 21.09.2022, Nr.6, datë 18.01.2023, Nr.42, datë 27.03.2023.

Në radhë të parë godina e Poliklinikës ndodhet në territorin e Bashkisë Durrës;

Në radhë të dytë, Bashkia Durrës, sipas ligjit për rregullimin e territorit, është autoriteti përgjegjës për miratimin e leje të zhvillimit urban në Bashkinë Durrës dhe për rrjedhojë, Këshilli i Rregullimit të Territorit dhe organet e urbanistikës së kësaj bashkie kanë patur detyrimin që të mos e miratojnë lejen e ndërtimit nëse projekti për rikonstruksionin e Poliklinikës nuk përmbushte kriteret dhe standardet e aksesueshmërisë për personat me aftësi të kufizuara në shikim.

Pavarësisht se Komisioneri orientoi palën ankuese në lidhje me rregullimin e subjektit kundër të cilit është paraqitur ankesa, pala ankuese i qëndroi subjektit të përcaktuar prej saj.

Rezulton e provuar se, godina e Poliklinës Qendrore të Specialisteve në Bashkinë Durrës, nuk është një aset në varësi të Bashkisë Durrës. Godina e Poliklinës Qendrore të Specialisteve në Bashkinë Durrës është një aset në varësi të Spitalit Rajonal Durrës. Në Poliklinikë ofrohen shërbime shëndetësore ambulatorë nga mjekë specialistë të Spitalit Rajonal Durrës.

Bazuar në Statutin e Spitalit Rajonal Durrës, Spitali është një institucion i shërbimit shëndetësor publik, i cili e ushtron veprimtarinë e tij sipas ligjit bazë të shërbimit shëndetësor dhe ligjit të shërbimit spitalor. Infrastruktura fizike dhe pajisjet e këtij spitali janë pronë e Ministrisë së Shëndetësisë.

Pra, në rastin objekt shqyrtimi rezulton se, ofruesi i shërbimeve shëndetësore që ofrohen në Poliklinikën e Qendrore të Specialisteve, është Spitali Rajonal Durrës dhe infrastruktura fizike dhe të gjitha pajisjet e spitalit janë pronë e Ministrisë së Shëndetësisë.

Sipas nenit 5, të ligjit ligjit nr.10 107, datë 30.3.2009 “*Për kujdesin shëndetësor në Republikën e Shqipërisë*”, të ndryshuar, njësitë e qeverisjes vendore janë përgjegjëse administrimin e objekteve të shërbimit të kujdesit shëndetësor, të cilat janë në pronësi të tyre. Në rastin objekt shqyrtimi, objekti i shërbimit të kujdesit shëndetësor, Poliklinika Qendrore e Specialisteve, edhe pse është në territorin e Bashkisë Durrës, nuk është një objekt në pronësi të saj, por është aset në varësi të Spitalit Rajonal Durrës dhe objekt në pronësi të Ministrisë së Shëndetësisë.

Sa më sipër, Komisioneri arrin në përfundimin se, Bashkia Durrës nuk është autoriteti përgjegjës i cili ka përgjegjësinë për të siguruar aksesueshmërinë në godinën e Poliklinikës Qendrore të Specialisteve.

Gjithashtu, Komisioneri thekson se, objekt i ankesës në shqyrtim nuk është leja e ndërtimit e dhënë për rikonstruksionin e godinës së Poliklinikës Qendrore të Specialisteve në Durrës, sepse në bazë të LMD, Komisioneri nuk ka kompetencë që të mbikëqyrë zbatimin dhe respektimin e ligjit Nr. 107/2014 “*Për planifikimin dhe zhvillimin e territorit*”. Janë autoritetet përgjegjëse të përcaktuara në këtë ligj ato që mund të vlerësojnë në përputhje me përcaktimet përkatëse ligjore, sjelljen e autoriteteve që kanë lëshuar lejen për rikonstruksionin e godinës.

Bazuar në ligjin nr.10221, datë 04.02.2010 “*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*”, i ndryshuar, Komisioneri ka kompetencë dhe vlerëson nëse subjekti përgjegjës për ofrimin e shërbimeve shëndetësore në Poliklinikën Qendrore të Specialiteteve, i ofron ato në baza të barabarta dhe pa diskriminim për personat me aftësi të kufizuara. Është detyrim i autoritetit përgjegjës për ofrimin e shërbimeve shëndetësore në këtë godinë, që të eliminojë të gjitha pengesat dhe barrierat fizike me qëllim sigurimin e aksesit në shërbimet shëndetësore për personat me aftësi të kufizuara, në baza të barabarta me të tjerët.

PËR KËTO ARSYE :

Bazuar në nenet 32 dhe 33, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “*Për mbrojtjen nga diskriminimi*”, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I :

1. Konstatimin e mosdiskriminimit të personave me aftësi të kufizuara, të cilët marrin shërbime shëndetësore në Poliklinikën Qendrore të Specialiteteve, Durrës, nga ana e Bashkisë Durrës.
2. Kundër këtij vendimi lejohet ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijeni.

KOMISIONERI

Robert GAJDA

Shkaku: Aftësia e kufizuar
Fusha: Shërbime/Aksesueshmëri
Lloji i vendimit: Mosdiskriminim